

Regelvrij verstrekken van uitkeringen zal enkel leiden tot meer fraude

Stefan Meulesteen

De afgelopen weken is in het FD een interessante discussie gevoerd over de voornemens van enkele gemeenten om de verstrekking van uitkeringen te gaan vereenvoudigen (FD 5 augustus: Gemeenten gaan 'gratis geld' uitdelen). Vermeende 'strengere' sanctionering en regels blijken aanleiding voor deze opvallende ambities.

Er wordt in Nederland helaas veel gefraudeerd. Niet alleen bij de gemeentelijke bijstandsuitkeringen maar bijvoorbeeld ook bij de persoonsgebonden budgetten en de studiebeurs voor uitwonenden. De oorzaak van deze massale overtredingen is in de kern eenvoudig te duiden. De regelgeving is erg complex en mede daardoor lastig te handhaven waardoor de pakkans bij overtreding gering is. Mensen zien in hun omgeving

dat anderen er ook mee wegkomen en zo breidt het misbruik zich uit.

Maar lang niet iedere overtreder is een fraudeur. De Nationale Ombudsman constateert in zijn jaarverslag over 2014 niet voor niets dat de goedwillende burger vaker de klos is dan de beroeps-fraudeur. Het systeem van toeslagen en de regels omtrent uitkeringen is voor de eenvoudige burger vaak simpelweg niet te doorgronden.

De gedachte achter de door het FD gesignaleerde gemeentelijke experimenten is dat burgers aan de onderkant van de samenleving kunnen profiteren van een 'regelvrije' zone. En dat ze hierdoor weer makkelijker aan werk komen. Hiermee wordt allereerst voorbij gegaan aan het feit dat deze regelbrij mede is ontstaan vanuit de wens de aanzienlijke uitkeringsfraude aan te pakken. Door deze regels weer terzijde te schuiven hebben fraudeurs de vrije hand.

Experimenten rond het basisinkomen getuigen van bestuurlijke naïviteit dan wel politiek opportunisme

Daarnaast blijft in deze experimenten de wirwar aan toeslagen overeind. Naast de bijstandsuitkering van de gemeente ontvangen mensen vaak ook huur- en zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag. Een voor veel burgers ondoorzichtige regelbrij. Waarbij — zoals voormalig FD-columniste Annemarie van Gaal al eens treffend betoogde — het verschil tussen de totale som aan uitkering en toeslagen en een regulier salaris vaak minimaal is. Sterker nog, met een beetje zwart bijklussen als bijvoorbeeld schoonmaakster of timmerman behaalt men eenvoudig een comfortabel modaal inkomen.

De experimenten inzake het basisinkomen getuigen dus van bestuurlijke naïviteit dan wel van politiek opportunisme. In plaats van te pleiten voor één overzichtelijke basisuitkering voor werkzoekenden en hiermee de overstap van uitkering naar werk aantrekkelijker

te maken, wordt een basisuitkering met toeslagen zonder toezicht gepropageerd.

Deze discussie hoort zodoende in mijn ogen elders thuis, en wel in die over de herziening van het belastingstelsel. Maak het aantrekkelijker om te gaan werken. Verhoog de belastingvrije voet en schaf bij voorkeur de wirwar aan toeslagen af. Dit zal in tegenstelling tot de voorgestelde experimenten rondom het basisinkomen leiden tot meer mensen met een baan en een afname van het misbruik van uitkeringen en toeslagen.

Experimenten rondom het regelvrij verstrekken van uitkeringen zullen enkel leiden tot een toename van fraude en geen Nederlander extra aan het werk helpen.

Stefan Meulesteen is directeur bij Montr, leverancier van mobiele (Huisbezoek) applicaties.